proLékaře.cz | 3.11.2026

Gazi Yasargil – nedožitých 100 let a jeho význam pro naši neurochirurgii

Prof. MUDr. Mahmut Gazi Yasargil (1925–2025) patří mezi nejváženější osobnosti Světové federace neurochirurgických společností, (World Federation of Neurosurgical Societies; WFNS). Jako druhý neurochirurg v historii obdržel titul „Man of the Century 1950–2000". První takový titul obdržel H. Cushing (1869–1939), který dostal titul „Man of the Century 1900–1950" a je považován za otce zakladatele samostatnosti neurochirurgie. Prof. Yasargila považujeme za zakladatele nové moderní podoby oboru, kterou je mikroneurochirurgie. Jeho vliv na obor lze označit za vizionářský. Inspiroval vývoj nových mikroskopů, mikrochirurgického instrumentária, zcela nové operační techniky i potřebu detailní mikroanatomie. Yasargilova svorka na aneuryzmata zcela změnila obor a je používána dodnes. Spolu s R. M. P. Donaghym se zasloužil o vznik revoluční extra-intrakraniální anastomózy.

Narodil se 6. 7. 1925 v Turecku, v letech 1944–1949 studoval v Německu a ve Švýcarsku a promoval roku 1950 na univerzitě v Bazileji. Většinu života, v letech 1973–1993, pracoval jako přednosta Neurochirurgické kliniky Univesity of Zürich. Od 1994 byl profesorem na Department of Neurosurgery, University of Arkansas for Medical Sciences. Do konce nedožitých 100 let (10. 6. 2025) se neuvěřitelně aktivně věnoval neurochirurgii. Napsal 340 prací a 13 skvělých monografií, z kterých se učí již několik generací. Je čestným členem mnoha univerzit a institucí po celém světě, je čestným občanem řady měst, např. v Turecku, Argentině nebo Texasu. Byly založeny laboratoře nesoucí jeho jméno. Obdržel nespočet vyznamenání. V Turecku patří mezi nejvýznamnější osobnosti.

Význam prof. Yasargila pro úroveň naší neurochirurgie je zcela výjimečný. Začal v roce 1971 a trvá dodnes. V roce 1971 se účastnil 4. Evropského neurochirurgického kongresu v Praze. Po okupaci republiky v roce 1968 to byla poslední mezinárodní akce, po které následovala skoro 20letá izolace. Kongres byl zcela ve znamení klasické neurochirurgie. V té době panovala vůči mikroskopům v neurochirurgii skepse. Z celkových 800 účastníků se „bezvýznamné" sekce o cévní mikrochirurgii účastnilo jen kolem 10 lidí. Z pověření V. Beneše, sekretáře sjezdu, jsem zajišťoval sekci promítáním. Díky prof. Yasargilovi jsem pochopil, že to je budoucnost neurochirurgie. Za velice složitých podmínek se v dalších letech mikrochirurgii podařilo na Neurochirurgické klinice v ÚVN zavést do celé neurochirurgie i do spondylochirurgie. Zasloužili se o to akademik Z. Kunc, prof. I. Fusek a další lékaři. Celou tu dobu, a zejména po získání svobody roku 1989, se mi podařilo s prof. Yasargilem udržovat nadstandardní vztahy. Jen malým díkem prof. Yasargilovi bylo udělení pocty od LF UK na 7. Kongresu Central European Neurosurgical Society (CENS) v Praze 2012. Curyšská univerzita připravila na oslavy prof. asargila akci Yasargil 100th Anniversary Symposium, které se měly konat 4.–5. 7. 2025. Prof. Yasargil se narodil 6. 7. 1925, ale bohužel měsíc před oslavami dne 10. 6. 2025 zemřel. Přesto se oslavy uskutečnily, a to s našimi přáními RIP, ačkoliv již do nebe.

Obr. 1. M. Sameš, G. Yasargil, E. Zvěrina 2012 na Central European Neurosurgical Congress v Praze.

Fig. 1. M. Sameš, G. Yasargil, E. Zvěrina 2012 at the Central European Neurosurgical Congress in Prague.

prof. MUDr. Eduard Zvěřina, DrSc, FCMA
Neurologická klinika
1. LF UK a ÚVN, Praha